

Skrapa fram bar sand

Hur gör jag?

- Identifiera väl-dränerade sandiga marker med tunt humusskikt, helst i soliga lägen i syd- och västslänter. Variation av sand- och gruskornsstorlek, lutning och solbelysning skapar förutsättningar för fler arter.
- Det är bra om det finns gott om nektar- och pollenrika växter i nära anslutning till ytan. Exempel på sådana är sälgräs, åkervädd, ängsvädd, rödklint, liten blåkllocka, prästkrage, blåeld, getvåppling, fibblor och tistlar.
- Skrapa bort det översta vegetationslagret och humusskiktet för att blotta sanden under. Skrapa inte för djupt om sandlagret är tunt. Solitära bin och steklar behöver ofta gräva några decimeter ned i marken för sina bon.
- Välj helst ytor för skrapning där det inte växer blommande växter, då blommande växter gör mest nytta om de får stå kvar.
- Är marken artfattig kan ängsväxter sås in. Oftast behövs inte det.
- Gör en variationsrik yta genom att på delar av ytan skapa gropar och lodväggar med överhäng, så kallade hak, då detta ökar variationen av bomiljöer.
- Det är bra om ytorna inte är för små, då större ytor växer igen långsammare. Det är också bra om medelstora ytor sprids ut i terrängen snarare än att en stor yta skrapas fram. Ett bra riktmärke är att ytorna är cirka 10 - 20 kvadratmeter, men gärna även större än så. För att arbetet ska gå effektivt bör grävmaskin användas i så stor utsträckning som möjligt.
- Den blottade sanden bör störas kontinuerligt för att markerna inte ska växa igen. Uppmuntra därför cykling, vandring och ridning i området.

Vilka arter hittar jag här?

Många småkryp som lever i marken är beroende av att det finns solig och varm bar sand där de kan gräva sina bon. Deras ägg och larver behöver värme för att kunna utvecklas. Insekterna samlar sen olika slags föda till larverna i sina hålor. Bin samlar pollen till sina larver. Rovsteklar som läppstekeln dödar andra insekter som bladlöss och flugor och lämnar till sina larver.

Det finns drygt 800 arter av gaddsteklar i Sverige och ungefär 500 av dessa bygger bo i marken, helst i lättgrävd sand. De är främst kopplade till odlingslandskapet och gamla kulturmarker där det finns gott om nektar- och pollenväxter. Om du skrapat fram sand i solbelysta sydslänter med sälg i närheten trivs bland annat sälgsandbi, videsandbi och vårsidenbi. Andra arter som gräver bon i bar sand är storfibblebi och slåttersandbi.

Partier med bar sand, grus eller torr jord utnyttjas även av många värmekrävande småkryp för att de ska få upp kroppstemperaturen. Blottad sand och grus lagrar värmen från solen och blir varmare än områden täckta av växter. Varma och soliga dagar kan du se en livlig trafik av bland annat fjärilar, bin och trollsländor som slår sig ner på den uppvärmda sanden en stund och sedan flyger iväg när kroppstemperaturen har höjts. Även sandödlor behöver varm sand att gräva ner sina ägg i.

Sådana miljöer kan förekomma naturligt i sandiga områden, till exempel intill sjöstränder och älvar, men kanske framförallt i störda miljöer som vägkanter, olika ruderalmarker och sandtäckter. Ofta är detta dock områden som växer igen om de inte störs med jämna mellanrum.

Videsandbi trivs i solbelysta sydslänter om det också växer sälg i närheten.

Sandödlor trivs bäst i varma sydsluttningar i tåker. Honorna lägger äggen i en håla i sanden. Efter äggläggningen täcker hon över äggen och låter sandens värme ruva dem.